

Innspill til stortingsmeldingen om langsiktig verdiskaping fra norske energiresurser – vindkraft til havs

Aker Offshore Wind takker for muligheten til å gi innspill til den kommende stortingsmeldingen om langsiktig verdiskaping fra norske energiresurser. Dette innspillet omhandler utviklingen av en havvindnæring i Norge med utgangspunkt i utbygging av vindkraft på norsk sokkel.

Havvind er en enestående mulighet til å bygge ny industri og kompetanse på skuldrene av tidligere erfaringer og industri og ta en tydelig posisjon i et nytt globalt og fremtidsrettet marked. Norge kan bli en av verdens ledende nasjoner på flytende havvind og samtidig få styrket rolle i det bunnfaste markedet. En nasjonal satsing på havvind begynner med etablering av rammeverk og finansieringsordninger som raskt utløser utbygging av storskala havvindparker på norsk sokkel.

En satsing på havvind;

- muliggjør oppbyggingen av en ny og langsiktig norsk industri for eksport av fornybar energi, teknologi og produkter,
- skaper et mangfoldig og konkurransedyktig kompetansemiljø rundt havvind i Norge, med flere norske aktører på alle nivåer i verdikjeden,
- er et klimavennlig tiltak som bidrar til oppnåelse av norske og internasjonale klimamål, og
- kan katalysere utviklingen av andre havnæringer og annen energiproduksjon (f.eks. hydrogen), og også bidra til høyere valuering av norsk vannkraft.

Venter vi for lenge, eller bruker for mye tid på å finne de optimale løsningene, risikerer vi å miste en unik mulighet for norsk industri og for fremtidige inntekter.

Det er nødvendig med raske tiltak fordi:

- Kompetansen og erfaringen fra olje og gass vil gradvis bli mindre og mindre differensierende. Etter hvert som andre land jobber for å posisjonere egen industri og leverandørkjeder vil det bli stadig vanskeligere for norsk industri å ta en ledende rolle
- Aktørene i petroleumsindustrien kan være potensielle kunder for havvind. Blant annet gjør tidsrammene for de midlertidige skatteendringene for petroleumsindustrien at det haster dersom havvind skal utgjøre et reelt alternativ for prosjektene som nå raskt modnes frem
- En satsing på havvind har potensiale for å dempe fremtidig aktivitetsbortfall i norsk leverandørindustri ved å legge til rette for omstilling av eksisterende arbeidsplasser og nyinvesteringer i en leverandørindustri som går en tøffere tid i møte

Etablering av et forutsigbart og tilstrekkelig stort hjemmemarked er avgjørende fordi:

- Manglende referanser fra havvindprosjekter er i dag en tydelig barriere for norske leverandører¹. Prosjekter på norsk sokkel vil gi norske leverandører viktige referanser når de skal konkurrere globalt
- Norsk industri trenger en hjemmearena for å drive innovasjon, industrialisere teknologi, optimalisere fabrikasjons- og gjennomføringsmodeller og utvikle effektive leverandørkjeder
- De landene som er med å utvikle skala først og er med på å drive kostnadene i industrien ned, er de landene hvis næringsliv gjerne får en ledende global konkurranseposisjon

For å realisere havvind på norsk sokkel er det nødvendig at konkrete tiltak gjennomføres raskt².

¹ Norsk Industri. Leveransemodeller for havvind: En spørreundersøkelse blant mer enn 500 norske bedrifter

² Aker Solutions, En nasjonal satsing på havvind og elektrifisering av sokkelen, mai 2020

- **Etabler en ambisiøs og helhetlig nasjonal strategi for havvind.** En ambisiøs tallfestet og tidfestet målsetning for utbygging av havvind gir forutsigbarhet, setter retning og legger til rette for at langsiktige investeringer skjer på norsk sokkel og i leverandørindustrien på land.
- **Etabler et generelt regulatorisk rammeverk etter modell fra petroleumsloven.** Petroleumsloven med forskrifter er velkjent og velfungerende, og godt egnet som utgangspunkt for effektiv regulering av havvind. Petroleumsvirksomhet og havvind møter flere av de samme utfordringene knyttet til fiske, marint liv, shipping, fugleliv m.m. Her kan vi gjenbruke verdifull regulatorisk erfaring og kompetanse til å utvikle en raskt og forsvarlig konsesjonsprosess som sikrer god sameksistens med andre interesser i havet. Erfaringene fra petroleumsvirksomheten bør videre benyttes i havenergireguleringen ved at det legges til rette for jevnlig konsesjonsrunder og konsesjonstildelinger. Forutsigbar tilgang til nye prosjekter på norsk kontinentalsokkel er avgjørende for varig industribygging og langsiktige investeringer. Krav til drift, innretninger, helse, miljø og sikkerhet (HMS) tilpasses havvindkraft og harmoniseres med internasjonalt regelverk i tett dialog med industrien
- **Innfør skatteplikt for havvind.** Det innføres en generell skatteplikt for havvind på norsk sokkel for å likestille norske og utenlandske aktører, og et grunnrentebeskatningssystem etter mal fra petroleumsskatteloven (men med samlet skattesats på 50 prosent). Sentrale elementer er raske avskrivninger, friinntekt, sikkerhet for skatteverdien av fradragene, utbetaling av skatteverdien av underskudd og adgangen til å pantsette skattekrav.
- **Etabler midlertidige tiltak som sikrer oppstart av utbygging** ved å bidra til at samfunnsøkonomisk lønnsomme prosjekter blir lønnsomme for utbygger, sikrer tilgang på fremmedkapital, og samtidig sikrer etableringen av en konkurransedyktig, norsk leverandørindustri. Dette omfatter midlertidig adgang til direkte fradragsføring av investeringer foretatt i henhold til detaljplan levert innen en angitt tidsfrist, i tillegg til meravskrivninger på slike investeringer og eventuell prissikring for produsert kraft. Næringen har behov for støtte i oppstartsfasen for å skalere opp og industrialisere havvind. Bunnfast havvind har sett store kostreduksjoner de siste årene i takt med økt skala. Ved å gjennomføre stor-skala utbygginger vil behovet for støtte også for flytende avta raskt etter hvert som læringskurveeffekter og kostnadsreduksjoner skaper underliggende lønnsomhet i næringen.
- **Styrke og innrette virkemiddelapparatet mot havvind**, herunder aktiv bruk av Enova, Innovasjon Norge, Forskningsrådet, Eksportkreditt/GIEK, Norwep, m.m. til innovasjon og omstilling av industrien, og ombygging og tilpassing av infrastruktur, verfts- og havnefasiliteter.
- **Aktivt legge til rette for eksport av kraft i stor skala fra havvindparker på sokkelen.** Gi Statnett utredningsansvar for offshore nett og aktivt arbeide for å sikre markedstilgang for norsk kraft til EU og UK, samt at norske aktører kan delta i å utvikle og bygge offshore nettløsninger i Nordsjøen.

Det er viktig at arbeidet med stortingsmeldingen ikke forsinkes nødvendig klargjøring av forhold knyttet til konsesjons- og tildelingsprosessen, og til elektrifisering av olje og gass fra havvind:

- Snarest kunngjøre en tidsfrist for innlevering av melding til Utsira Nord og Sørlege Nordsjø II, og bekrefte at behandling av søknader legges i bero til veileder og tildelingskriterier foreligger
- Innen mars 2021 kunngjøre kriterier for kvalifisering av søkere, vurdering av konkurrerende søknader og tildeling av eksklusivitet til områder. Det anbefales at tildeling av eksklusivitet til områder gjøres etter objektive, kvalitative kriterier³ (i motsetning til auksjon)
- Innen mai 2021 avklare rammevilkår for de første havvindprosjektene med avtak til olje & gass; likestille kjøp av kraft fra havvind med investering i egne anlegg for olje & gass selskapene, sørge for at prosjektene rekker fristen for de midlertidige skattereglene og bekrefte hvilke øvrige støtteordninger som vil være aktuelle for de første prosjektene (for eksempel ENOVA)

³ Aker Offshore Wind, Notat til innspillmøte om havenergilovforskrifta – et forutsigbart tildelingssystem basert på kvalitative kriterier, sept. 2020

